

Resultat av resvaneundersökning bland grundskoleelever i Huddinge år 2023

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultaten från resvaneundersökningen för grundskolelever år 2023 i Huddinge kommun. Syftet med undersökningen är att få kunskap om hur barn i årskurserna F-6 färdas till och från skolan. Enkäten bestod av både färdiga svarsalternativ och frisvarsfrågor.

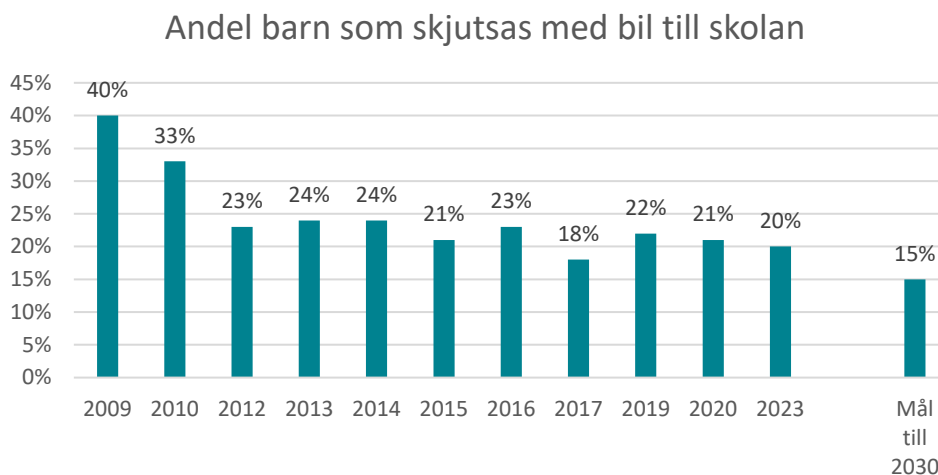
Resultaten kan sammanfattas på följande vis:

- Totalt skjutsas 20 procent av eleverna med bil till skolan, 46 procent går, 26 procent cyklar och 20 procent åker kollektivt.
- 83 procent av eleverna har mindre än 2 km till skolan.
- Det finns ett starkt samband mellan avstånd mellan skola och hemmet och val av färdmedel.
- 73 procent av barnen skulle vilja gå eller cykla till skolan och det är i första hand barn som åker med bil som uppger sig vilja resa på annat sätt än det nuvarande.
- 36 procent skulle vilja ta sig till skolan tillsammans med jämnåriga kompisar eller syskon. Det är 16 procentenheter fler än idag.
- Det är framför allt barn i årskurs 3 och nedåt som skjutsas med bil
- 20 procent av vårdnadshavarna skulle vara intresserade av att vara med och anordna gåtåg. Av de som inte är intresserade är den vanligaste anledningen tidsbrist.

Bakgrund

Huddinge arbetar med att minska biltrafiken runt skolorna. För att följa upp hur det görs resvaneundersökningar vartannat år. Resvaneundersökningen är ett underlag som visar hur barn och vårdnadshavare reser i sin vardag. Resultatet används som en indikator i arbetet med säkra skolvägar.

Sedan 2009 har Huddinge kommun undersökt hur stor andel av barnen som skjutsas med bil till skolan (figur 1). Resultatet visar att andelen som skjutsas har minskat sedan mätningarna började. Idag åker 1 av 5 elever bil till skolan (20%). Målet som definieras i Huddinge kommuns trafiksäkerhetsplan är att denna andel ska ha sjunkit till 15% vid 2030.

Figur 1. Andel barn som skjutsas till skolan över tid bland Huddinges grundskoleelever. Tidsskalan är ej linjär då jämförbara uppgifter saknas för vissa år.

Urval, metod och redovisning

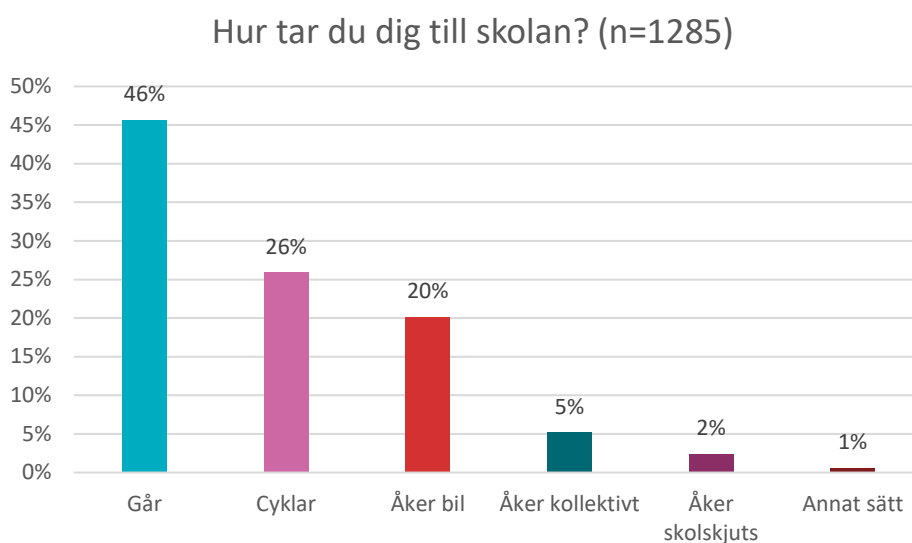
För att få en bild av hur det dagliga resandet ser ut för barn i grundskolan gick en enkät ut via kommunens skolplattform under oktober 2023. Enkäten skickades till alla barn och vårdnadshavare i årskurs F-6. Vårdnadshavare hade möjlighet att svara på enkäten mellan 13–31 oktober. I enkäten fanns färdiga svarsalternativ och öppna frågor med plats för kommentarer. Totalt inkom 1327 svar. Svar har inkommit från vårdnadshavare och barn på totalt 35 olika skolor i kommunen. I de svarsredovisningar som är uppdelade per skola har skolor där färre än tio svar

erhållits undantagits. Mönster i fritextsvar har analyserats kvalitativt samt genom textanalys som räknar förekomst av nyckelord.

Resultat och analys

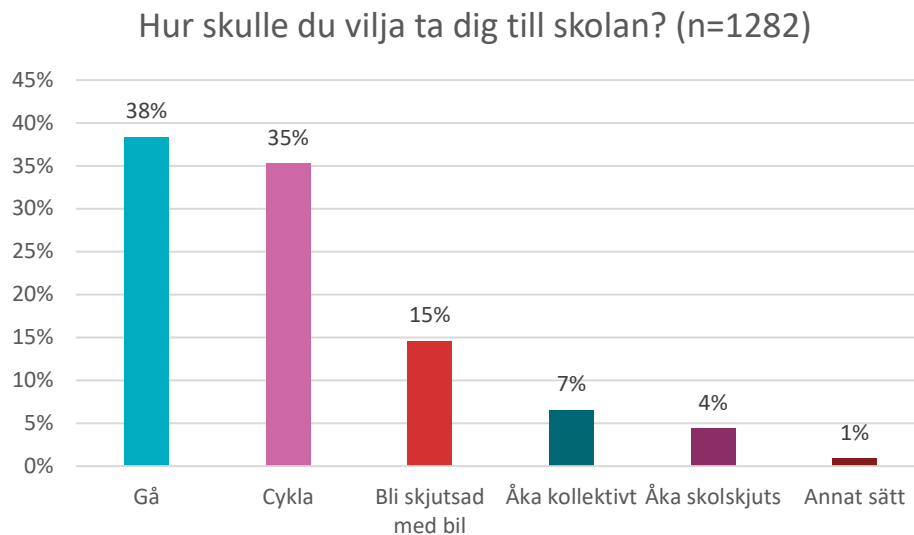
I enkäten ställdes frågor till eleverna om färd sätt, hur barnen skulle vilja ta sig till skolan samt vad de tycker om sin skolväg. Frågor riktade till vårdnadshavare som handlar om varför de väljer att resa som de gör med sina barn ingick också. Nedan visas resultat från ett urval av frågorna. Resultatet kommenteras löpande i texten.

Färdmedelsfördelning

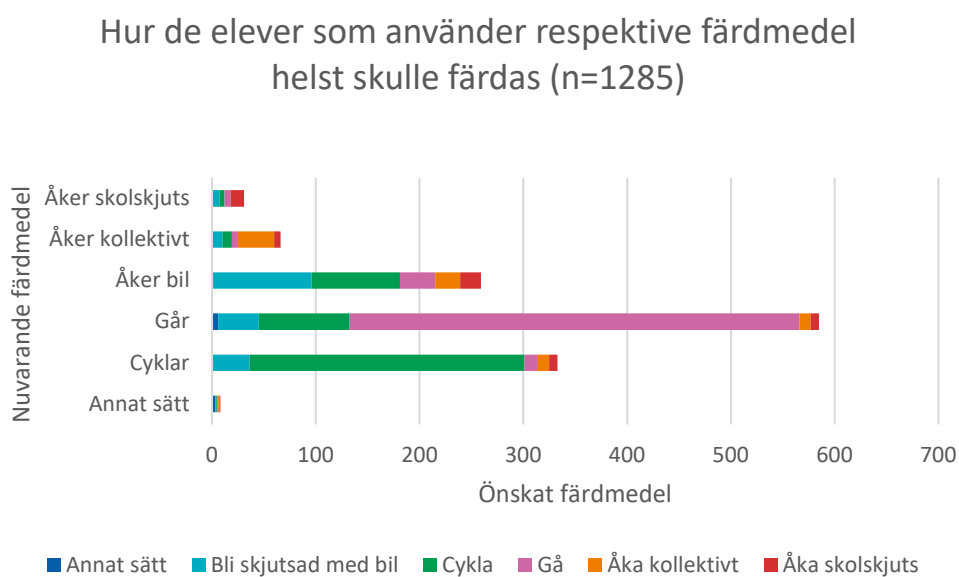
Figur 2. Färdmedelsfördelning hos elever F-6 2023. 72 procent går eller cyklar till skolan. 20 procent åker bil.

Resvaneundersökningen visar att merparten av eleverna går till skolan, och att en majoritet (72 %) antingen går eller cyklar (figur 2). 20 procent åker bil, vilken är en procentenhet lägre än vid den senaste mätningen från 2020.

Figur 3. Fördelning av elevernas önskade färdmedel för att ta sig till skolan.

Betydligt fler barn i kommunen skulle vilja cykla till skolan än som gör det idag (figur 3). 26 procent av eleverna i F-6 cyklar oftast till skolan medan 35 procent skulle vilja göra det. Färre barn skulle vilja bli skjutsade med bil till skolan än som gör det idag.

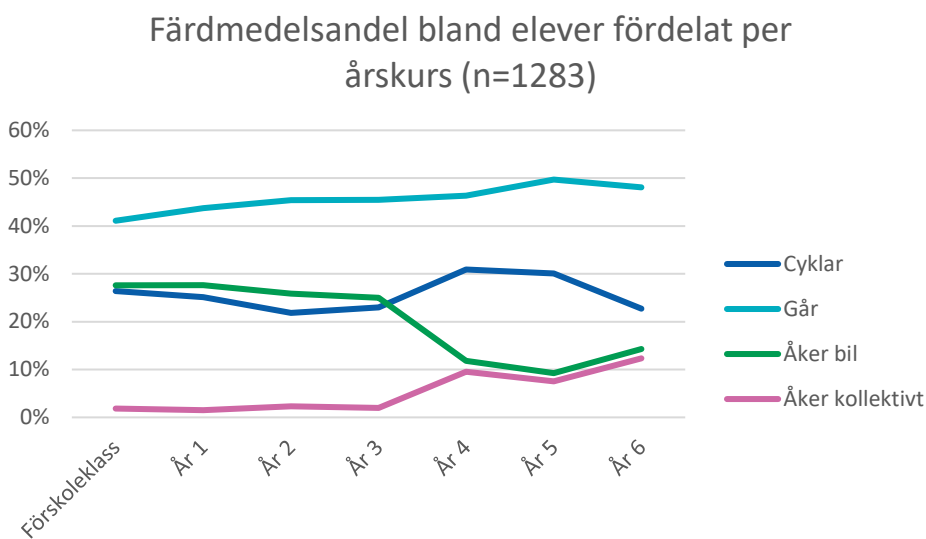
Figur 4. Vilket färdmedel som eleverna helst skulle färdas med uppdelat på vad de färdas med oftast idag. Varje stapel symboliserar nuvarande färdmedel, och stapelns delar de önskade färdmedlen.

Majoriteten av de elever som färdas med gång, cykel och kollektivtrafik önskar fortsätta med det (figur 4). Däremot visar undersökningen att endast 37 procent av

de som reser med bil helst skulle resa på de sättet. Det mest attraktiva alternativet för de bilåkande eleverna är cykel, som 33 procent helst hade rest med.

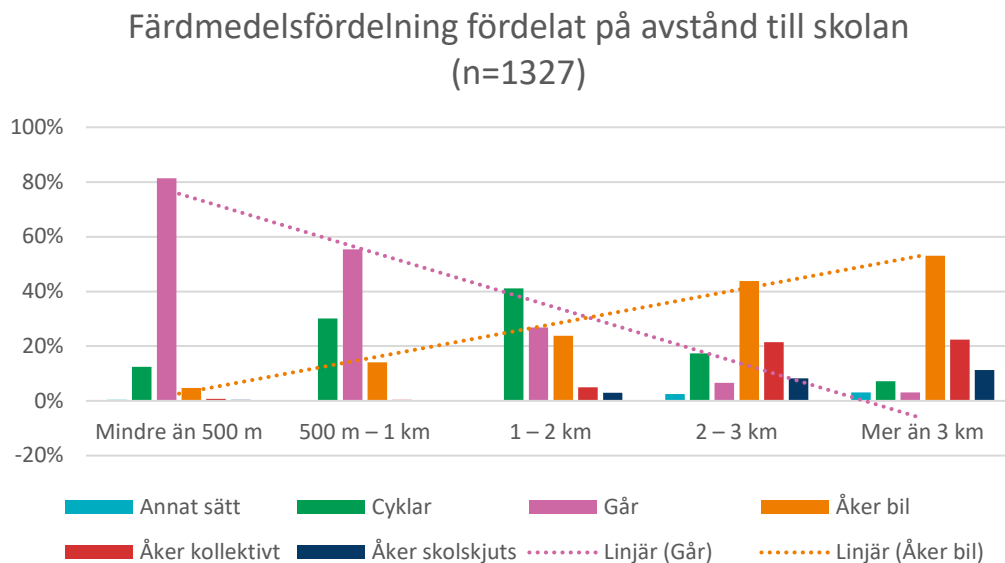
Ålder spelar roll för färdmedelsvalet

Resvaneundersökning blottlägger en stor skillnad i färdmedelsvalet bland Huddinges elever i årskurs F-3 respektive 4–6 (figur 5). Vid denna brytpunkt (som motsvarar steget mellan lågstadium och mellanstadium) förändras beteendet drastiskt och andelen elever som åker bil till skolan minskar från 25 procent till cirka 10 procent.

Figur 5. Färdmedelsandelens fördelning på elever i olika årskurser.

Avstånd till skolan för eleven förklarar en betydande del av variationen i färdmedelsval

Figur 6. Tydliga samband finns mellan avstånd till skolan och andelen som väljer att gå respektive att åka bil. Avståndsskalan är ej linjär, men trendlinjer har ritats ut för att illustrera ett ungefärligt samband.

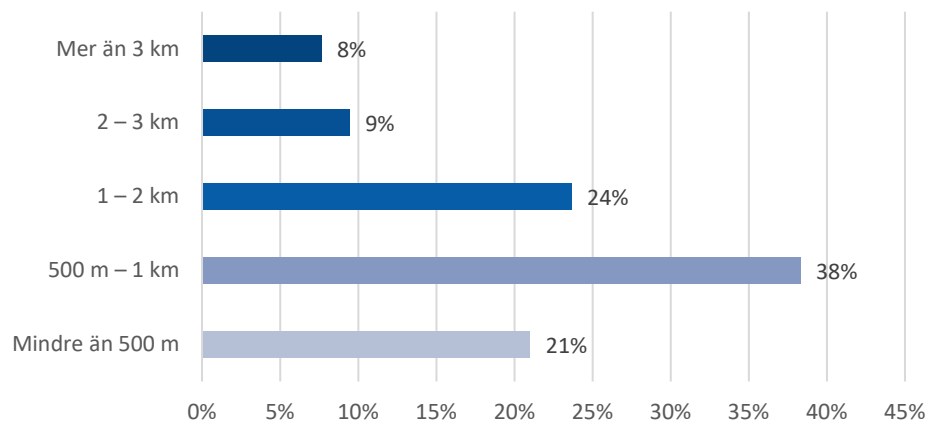
Hur långt eleverna har till skolan har betydelse för deras färdmedelsval på gruppnivå. Samband finns inom samtliga trafikslag, men de tydligaste syns när det gäller gång och bil, där gångandelen är mycket hög för elever som har under 1 km till skolan, men nästan obefintlig för de som har mer än 2 km (figur 6). Förändringen är inte lika drastisk för biltrafiken, men ett samband mellan ökande avstånd och större andel som väljer att åka bil finns.

För cykelandelen ökar andelen upp till avstånd på 2 km, medan den för längre avstånd är låg (7 procent för resor över 3 km). Kollektivtrafiken och skolskjuts förekommer nästan enbart på resor över 2 km och är högre för de längre resorna.

Var bor eleverna?

83 procent av eleverna har 2 km eller kortare, det vill säga avstånd där gång och/eller cykel är attraktiva enligt resvaneundersökningen (figur 7).

Fördelning av avstånd till skolan för eleverna
(n=1324)

Figur 7. Avstånd till skolan för samtliga elever.

Färdmedelsfördelning per skola

Tabell 1. Färdmedelsfördelningen på respektive skolor sorterat på högst andel elever som oftast blir skjutsade med bil. Skolor med färre än 10 svarande har tagits bort.

Skola	Åker bil	Cyklar	Går	Åker kollektivt	Åker skolskjuts	Annat sätt	Antal svarande
Sjötorpsskolan	38%	15%	35%	4%	8%	0%	26
Glömstaskolan	34%	39%	26%	2%	0%	0%	62
Solfagraskolan	30%	25%	33%	8%	2%	0%	93
Tomtbergaskolan	30%	4%	49%	13%	0%	4%	47
Vistaskolan	28%	18%	51%	1%	0%	0%	95
Stenmoskolan	27%	36%	38%	0%	0%	0%	45
Stensängsskolan	26%	45%	26%	3%	0%	0%	31
Kästaskolan	25%	13%	42%	17%	0%	4%	24
Skansbergsskolan	25%	0%	75%	0%	0%	0%	16
Balingsnässkolan	23%	12%	56%	4%	2%	0%	57
Hörningsnässkolan	22%	22%	49%	5%	0%	2%	63
Trångsundsskolan	22%	2%	56%	13%	6%	2%	63
Edboskolan	21%	32%	43%	4%	0%	0%	110
Visättraskolan	17%	10%	62%	7%	0%	3%	29
Skogskällan	16%	35%	41%	7%	0%	0%	68
Kräpplaskolan	15%	38%	46%	0%	0%	0%	13
Utsäljeskolan	14%	31%	13%	14%	28%	1%	72
Långsjöskolan	14%	52%	35%	0%	0%	0%	66
Segeltorpsskolan	12%	21%	61%	5%	0%	0%	57
Snättringeskolan	11%	37%	52%	0%	0%	0%	106
Kungsklippeskolan	11%	16%	68%	3%	0%	0%	38
Annerstaskolan	9%	0%	82%	9%	0%	0%	11
Ängsnässkolan	5%	44%	41%	10%	0%	0%	39
Mörtviksskolan	3%	24%	71%	0%	3%	0%	34

Tabell 1 ovan innehåller en sammanställning av färdmedelsfördelning per skola för de skolor där fler än 10 svar erhållits. Fördelningen av färdmedel skiljer sig ganska mycket mellan olika skolor. Val av färdmedel tycks delvis bero på demografiska och stadsbyggnadsmässiga skillnader som skapar olika förutsättningar för val av färdmedel. En djupare analys av detta har inte genomförts i denna resvaneundersökning.

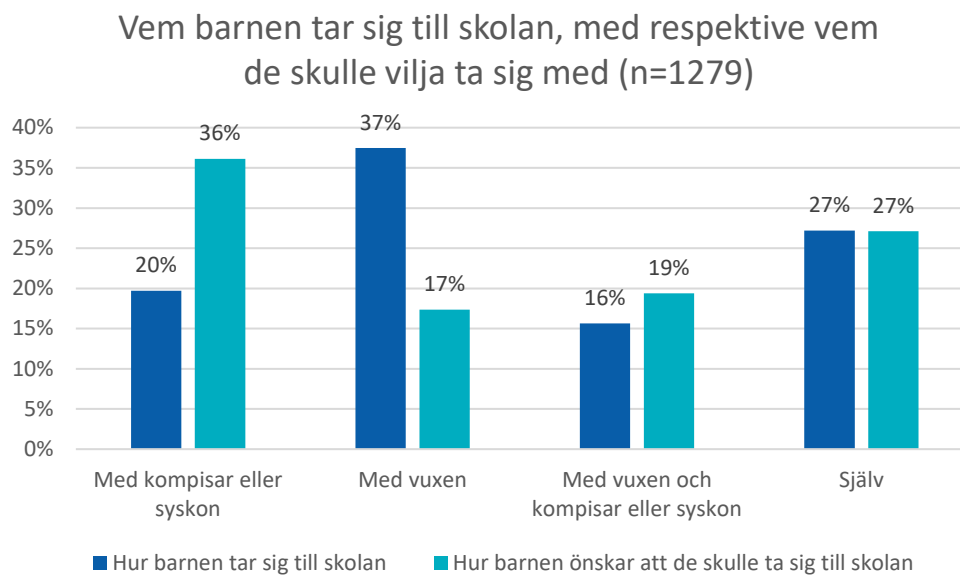
Skolor där få elever åker till skolan med bil

De lägsta andelarna som oftast skjutsas med bil förekommer bland de svarande som går på Mörtviksskolan (3%), Ängsnässkolan (5%) och Annerstaskolan (9%). Bland vårdnadshavare på dessa skolor som väljer att gå eller cykla med sina barn är den vanligaste anledningen att det är lagom långt (24%) följt av att det är bra för barnets hälsa (27%) och att vägen till skolan känns trygg (13%).

Skolor där många elever oftast åker till skolan med bil

De högsta andelarna som skjutsas med bil förekommer bland de svarande som går på Sjötorpsskolan (38%), Glömstaskolan (34%), samt Solfagraskolan och Tomtbergaskolan (båda 30%). På frågan om vad som skulle kunna motivera vårdnadshavarna som skjutsar med bil vid dessa skolor att resa på annat sätt med sina barn nämns framför allt infrastrukturförbättringar och förbättringar av kollektivtrafiken, som anses som otillräcklig, i synnerhet under vintertid.

Vem barnen tar sig till skolan tillsammans med

Figur 8. Vem barnen tar sig till skolan med respektive vem de skulle vilja ta sig till skolan med.

Resvaneundersökningen visar att något mer än 50 procent av barnen tar sig till skolan tillsammans med en vuxen, med eller utan andra barn. Resultatet visar också att det finns en önskan om att resa tillsammans med kompisar eller syskon i större utsträckning än idag (figur 8). Detta mönster återkommer från tidigare resvaneundersökningar bland skolelever i Huddinge. Bland de 803 som svarat att de inte reser ”med vuxen” (utan kompisar eller syskon) idag anger endast 5 procent att de helst önskar resa på detta sätt. De som reser med kompisar eller syskon utan vuxen är har lägst intresse av grupperna för att resa på annat sätt (11 procent anger något annat alternativ).

Av de som reser med vuxen anger cirka 40 procent att de helst vill resa så, i övrigt är önskan någorlunda jämnt fördelad på de andra alternativen (tabell 2).

Tabell 2. Hur barn som reser ”med vuxen” idag hade önskat resa.

Med vuxen	481
	3
Med kompisar eller syskon	100
Med vuxen	184
Med vuxen och kompisar eller syskon	104
Själv	90

Gåtåg

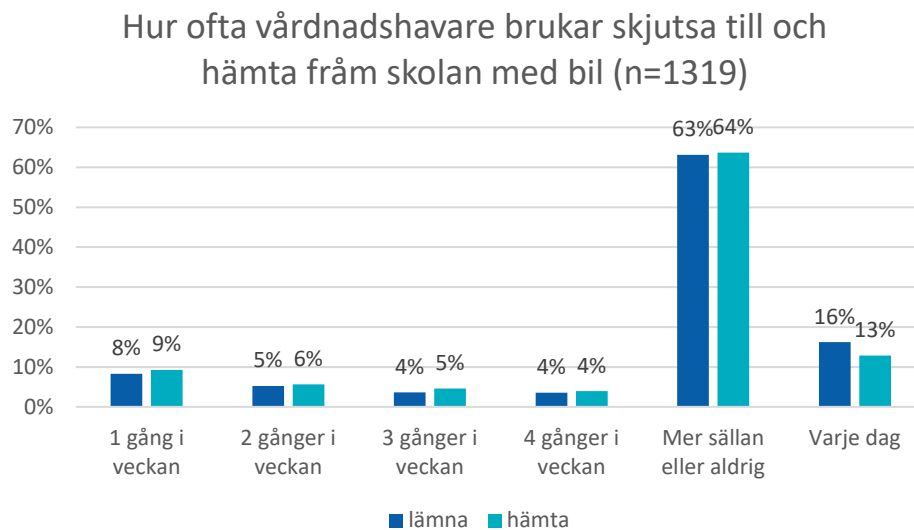
Gåtåg är en möjlighet att erbjuda barn möjlighet att gå till skolan tillsammans med kompisar med en lägre tidsinvestering från vårdnadshavaren, där vårdnadshavare till barn som bor nära varandra turas om att gå till skolan med barnen. Läs mer på <https://www.huddinge.se/forskola-skola/skolskjuts/sakra-skolvagar/#Gatag-och-cykeltag>.

20 procent av de svarande vårdnadshavarna uppger sig vara intresserade av att vara med och anordna gåtåg. De som uppger att de inte är intresserade av detta tillfrågades med fritextsvar. Dessa sammanfattas utifrån textanalys av antal förekomster av nyckelord i tabell 3. Den i särklass vanligaste anledningen är tidsbrist eller att det är allt för stressigt på morgonen. Näst vanligast är att det inte skulle passa med fasta tider eller krav på flexibilitet från jobb eller dylikt.

Tabell 3. Anledningar till att vårdnadshavare inte vilja ordna gåtåg.

Anledning	Antal
Tidsbrist eller stress	207
Passar inte med jobb, fasta tider eller krav på flexibilitet	106
Barnen är stora nog att resa själva	102
Det finns inget behov	61
Bor för nära	48
Bor för långt bort	47
Vill inte ha ansvar för andras barn	29

Vårdnadshavares skjutsning och anledningar till den

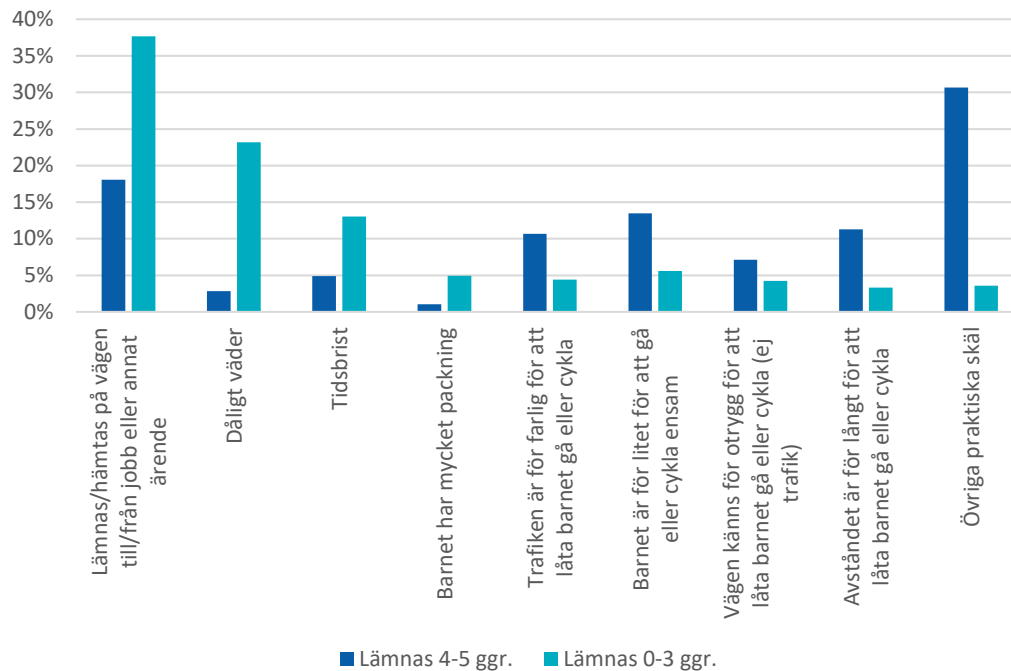

Figur 9. Hur ofta vårdnadshavare uppger sig hämta och lämna sina barn i skolan med bil.

Frågor direkt till vårdnadshavare visar hur ofta skjutsning med bil sker (figur 9). Av vårdnadshavarna är det 16 procent hämtar och 13 procent lämnar på skolan varje dag. 63 procent lämnar och 64 procent hämtar mer sällan än en gång i veckan. 21 procent uppger att de lämnar och 23 procent att de hämtar 1-4 gånger i veckan.

Bland dessa skiljer sig anledningen till att skjutsa åt i grupperna som skjutsar ofta gentemot mer sällan (figur 10). Bland de som skjutsar mer sällan (0-3 ggr./vecka) är det framför allt i samband med jobbresor eller andra ärenden (38%), vid dåligt väder (23%), samt vid fall av tidsbrist (13%) som vårdnadshavaren väljer att skjutsa. Bland de som gör det ofta är det svarsalternativet ”övriga praktiska skäl” som sticker ut (31%), samt i fallande ordning i samband med jobb eller andra ärenden och att barnet är för litet (13%).

De gånger ditt barn skjutsas med bil till eller från skolan, vad är den vanligaste anledningen till det?
(n=1319)

Figur 10. Anledningen till att barnen skjutsas skiljer sig åt bland de vårdnadshavargrupper som skjutsar ofta eller mer sällan. Kategoriseringen bygger på svaren gällande hur ofta barnen lämnas med bil.

Är det något som du inte tycker om med din skolväg?

Barnen fick uppge om det finns något som de inte tycker om med sin skolväg med fritextsvar. En textanalys av svaren ger en indikation på vilka de vanligaste fenomenen som barnen inte tycker om är (tabell 4).

Tabell 4. Antal förekomster av ord i fritextsvar gällande eventuellt missnöje med barnens egen skolväg.

Är det något som du inte tycker om med din skolväg? (förekomst av ord)	Antal förekomster
trafik/bil	274
trottoar/gångbana	87
fart/hastighet	74
övergångsställe/trafikljus	74
farlig/trygghet/säkerhet	53
cykelväg/cykelbana	48
brant/backe	37
ljus/belysning	16